

Овдій Олена Василівна,
старший викладач кафедри обліку і аудиту
ННІ ЕіУ (навчально наукового інституту
економіки і управління), Національний
університет харчових технологій
Редзюк Тетяна Юріївна,
старший викладач кафедри обліку і аудиту
ННІ ЕіУ (навчально наукового інституту
економіки і управління), Національний
університет харчових технологій
Духновська Людмила Миколаївна,
доцент кафедри обліку і аудиту ННІ ЕіУ
(навчально наукового інституту економіки і
управління), Національний університет
харчових технологій

Ovdii Olena, Senior Lecturer of the
Department of Accounting and Auditing,
Institute of Economics and Management,
National University of Food Technologies,
<https://orcid.org/0000-0003-1531-3352>
Redziuk Tetiana, senior lecturer of the
Department of Accounting and Auditing,
Institute of Economics and Management,
National University of Food Technologies
<https://orcid.org/0000-0003-4226-5392>
Dukhnovska Liudmyla, Senior Lecturer of the
Department of Accounting and Auditing,
Institute of Economics and Management,
National University of Food Technologies
<https://orcid.org/0000-0002-4617-4108>

**ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗ-ПЕЧЕННЯ ІМПОРТУ
ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND INFORMATION AND ANALYTICAL PROVISION OF
IMPORT OF SERVICES IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW**

Овдій О. В., Редзюк Т. Ю., Духновська Л. М.
Особливості обліку та інформаційно-
аналітичне забезпечення імпорту послуг в
умовах воєнного стану. *Український журнал
прикладної економіки та техніки*.
2023. Том 8. № 4. С. 107 – 114.

Ovdii O., Redziuk T., Dukhnovska L.
Peculiarities of accounting and information and
analytical provision of import of services in
conditions of martial law. *Ukrainian Journal of
Applied Economics and Technology*.
2023. Volume 8. № 4, pp. 107 – 114.

Запровадження воєнного стану в Україні призвело до необхідності коригування на період дії такого стану законодавчого та нормативно-правового поля. Ввезення товарів, робіт і послуг на митну територію України в умовах війни та розрахунків за їх постачання було змінено та доповнено регуляторно Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Президентом України та Національним Банком України. Так, після оголошення воєнного стану Указом Президента України від 24.02.2022 Національним Банком України внесено обмеження щодо здійснення імпортних операцій з нерезидентами України, які розташовані або зареєстровані в білорусі та російській федерації. У низці законів і постанов відмінено податки, обов'язкові платежі та митні збори. Здебільшого зазначені нововведення стосуються товарів і послуг, що постачаються та виконуються для оборонних потреб резидентів та нерезидентів України, за виключенням тих, які є платниками відповідних податків, платежів і зборів. Перелічені імпортні операції мають бути відповідним чином зареєстровані в бухгалтерії підприємств. Для своєчасного, точного та коректного ведення облікових задач підприємці використовували програму 1С:Бухгалтерія, розробник якої є резидентом російської федерації, і на яку поширено відповідні санкції. Виходячи з цього, оновлення програмного пакету 1С:Бухгалтерія стало неможливим на території України, а користувачі мали визначитися з вибором наявних альтернатив (АБ ОФІС 4.1, BookKeeper SaaS, ERP FOSS, Дебет Плюс, iFin Zvit, М.Е. DOC, Dilovod та MASTER: Бухгалтерія). Програмне забезпечення може мати кілька варіацій: 1) встановлюватися на комп'ютерне обладнання відповідної конфігурації та 2) хмарне розташування програми в одного з таких провайдерів (Amazon, Microsoft тощо). Вибір програмного забезпечення залежить від потреб клієнта й може мати стандартний набір функціоналу чи розроблятися індивідуально для потреб підприємства-замовника. Облік господарських операцій включає рахунки 2 класу (23, 28), 3 класу (31, 33, 37), 6 класу (63, 64, 68), 7 класу (71) і 9 класу (91, 92, 93, 94, 95). Документальне оформлення операцій з обліку імпорту товарів і послуг включає декларацію (при перетині кордону товару чи послуги), інвойс, акт виконаних робіт чи рахунок-фактуру (під час оформлення товарів, робіт і послуг у ЗЕД).

Ключові слова: нормативно-правове та законодавче регулювання, облік імпортних операцій, податки й збори, автоматизація обліку імпорту, інформаційно-аналітичне забезпечення.

The introduction of martial law in Ukraine led to the need to adjust the legislative and regulatory field for the period of such a state of action. The importation of goods, works, and services into the customs territory of Ukraine in the conditions of war and calculations for their supply were changed and supplemented by regulations from the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the President of Ukraine, and the National Bank of Ukraine. Thus, after the declaration of martial law by the Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022, the National Bank of Ukraine introduced restrictions on the implementation of import transactions with non-residents of Ukraine who are located or registered in Belarus and the Russian Federation. Several laws and regulations have abolished taxes, mandatory payments, and customs duties. The mentioned novelties concern goods and services supplied and performed for defence needs by residents and non-residents of Ukraine, except those who pay the relevant taxes, payments, and fees. The listed import transactions must be appropriately registered in the

© Овдій Олена Василівна, Редзюк Тетяна Юріївна, Духновська Людмила Миколаївна, 2023

accounting department of enterprises. For timely, accurate, and correct management of accounting tasks, entrepreneurs used the 1C: Accounting program, the developer of which is a resident of the Russian Federation and which is subject to appropriate sanctions. Based on this, updating the software package 1C: Accounting became impossible in Ukraine, and users had to decide on the choice of existing alternatives (AB OFFICE 4.1, BookKeeper SaaS, ERP FOSS, Debit Plus, iFin Zvit, M.E.DOC, Dilovod and MASTER: Accounting). The software can have several variations: 1) installed on computer hardware of the appropriate configuration and 2) cloud location of the program at one of these providers (Amazon, Microsoft, etc.). The choice of software depends on the client's needs. The software can have a standard set of functions or be developed individually for the needs of the customer company. Accounting of economic transactions includes accounts of class 2 (23, 28), class 3 (31, 33, 37), class 6 (63, 64, 68), class 7 (71) and class 9 (91, 92, 93, 94, 95). Documentation of operations for accounting for the import of goods and services includes a declaration (when goods or services cross the border), an invoice, a report of completed works, or an invoice (when registering goods, works, and services at the foreign trade exchange).

Keywords: regulatory and legislative regulation, accounting of import operations, taxes and fees, automation of import accounting, information, and analytical support.

Вступ

Україна вступивши у СОТ 2008 р., взяла на себе обов'язок щодо нарощування імпорту товарів і послуг. З 2006 р. й донині зовнішньоторговельний баланс України має від'ємне сальдо, тобто експорт продукції, товарів і послуг не покриває обсяги імпорту. 2022 р. негативне сальдо становило 16,8% від ВВП, що є найбільшим і загрозливим економічним показником за уся історію незалежності нашої держави.

Агресивні військові дії РФ проти України змусили внести зміни до чинного законодавства та нормативно-правового забезпечення щодо імпорту товарів і послуг, а також їхнього обліку.

Упровадження в Україні воєнного стану внесло суттєві корективи щодо організації, оформлення, розмитнення та обліку імпортованих операцій. У зв'язку з тим фактом, що багато підприємств раніше використовували російське програмне забезпечення, зокрема програми 1С:Бухгалтерія, нарізала необхідність заміни та розроблення нового програмного забезпечення облікових операцій, включаючи їхній імпорт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню обліку імпортованих операцій приділяється належна увага з боку фахівців і науковців. Значний внесок у дослідження обліку імпорту здійснили О. Гавриловський та Ю. Стащенко [1], Н. Альошкіна [2], О. Нагорний [3], О. Коблянська і О. Ковальчук [4] та ін. Однак за умов початку повномасштабної війни були внесені зміни до умов проведення експортно-імпортованих операцій, на що вказують у своїх працях О. Целуйко і І. Чухно [5], В. Онищенко [6], К. Болдовська, Я. Ткаль і М. Гузь [7], М. Третяков [8] та ін.

Особливо необхідно звернути увагу на питання законодавчого та нормативно-правового регулювання обліку імпорту, оскільки вони зазнали суттєвих і кардинальних змін.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження та з'ясування змін в обліку імпорту товарів і послуг в умовах запровадження воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження

Законодавче та нормативно-правове регулювання обліку імпортованих операцій. Облік імпортованих операцій в умовах воєнного стану має свої особливості та вимоги, які відрізняються від нормальних режимів торгівлі та економічної діяльності. Ось деякі основні аспекти цього процесу:

- контроль і регулювання: воєнний стан вимагає більшого контролю над імпортом товарів і послуг, оскільки деякі з них можуть мати потенційне військове застосування або впливати на національну безпеку. Держава повинна встановити механізми для відстеження та регулювання цих операцій;

- дозволи та обмеження: в умовах воєнного стану можуть бути введені спеціальні дозволи та обмеження на імпорт товарів, що потребують особливого врахування, таких як військова техніка, технології чутливого призначення та інші товари, які можуть бути використані з військовими чи іншими загрозливими цілями;

- перевірка походження товарів (програмного забезпечення): важливим аспектом обліку імпортованих операцій в умовах воєнного стану є перевірка походження товарів (програмного забезпечення). Це може включати в себе обов'язкову сертифікацію чи перевірку виробника для переконання в тому, що товари не мають прямих чи опосередкованих зв'язків з ворогами країни;

- відповідальність та санкції: порушення правил обліку імпортованих операцій в умовах воєнного стану може мати серйозні наслідки, зокрема адміністративні санкції та навіть кримінальну відповідальність. Це сприяє дотриманню законодавства та регулювань у цій галузі;

- зміцнення національної безпеки: головною метою обліку імпортованих операцій в умовах воєнного стану є зміцнення національної безпеки та захист інтересів країни. Ефективний облік

і контроль допомагають запобігти використанню імпорتنих операцій військовими або терористичними групами.

Зазначені аспекти обліку імпорتنих операцій в умовах воєнного стану спільно створюють систему, яка допомагає зберегти національну безпеку та ефективно управляти економічними ресурсами в найважчі періоди. Важливо, щоб ця система була гнучкою та адаптованою до конкретних вимог сучасних умов.

З початку воєнних дій державними інституціями внесено суттєві зміни до законодавства та нормативно-правового забезпечення обліку ЗЕД та імпорتنих операцій зокрема. Так, згідно з Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 [9] введено воєнний стан на всій території України, який продовжується й донині. У зв'язку з зазначеними проблемами Правління НБУ [10] прийняло зміни щодо можливості здійснення валютних операцій. Цією постановою заборонено проведення валютних розрахунків між постачальниками та покупцями, якщо постачальник належить (zareєстрований чи постійно проживає) до рф чи білорусі. Якщо до запровадження воєнного стану граничний термін розрахунків з імпорту товарів становив один календарний рік (або 365 днів), то з 05 квітня 2022 р. цей період скоротився до 90 календарних днів. Пізніше термін було розширено до 120 діб [11].

Окрім наведених змін у законодавстві, підприємцям необхідно також ознайомитися з іншими нововведеннями [12]:

1. Постанова КМУ від 18.03.2022 №314 [13]. Згідно з нею зменшено кількість дозвільних документів для новостворених підприємств. Попри зазначені зміни, підприємствам, що займаються зовнішньоекономічними операціями, потрібно отримувати необхідні ліцензії, залежно від виду їхньої діяльності.

2. Постанова КМУ від 29.12.2021 №1424 [14]. Регламентовано перелік товарів і продукції, що підлягають квотуванню та ліцензуванню при їх імпорті.

3. Постанова КМУ від 09.03.2022 №236 [15]. Надано право підприємствам самостійно обирати спрощений порядок митного оформлення деяких товарів шляхом надання митної декларації.

4. Закон України від 01.04.2022 №2173-IX [16]. Відміна акцизного збору на час воєнного стану визначеного переліку імпортованих товарів.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 №174 [17]. Звільнено від «застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та без оформлення гарантійних листів» товарів, призначених для ЗСУ.

6. Закон України від 24.03.2022 №2142-IX [18]. На час воєнного стану платники єдиного податку третьої групи, звільняються від обов'язку нарахування та сплати податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України, а також від подання податкової звітності з податку на додану вартість, а їх реєстрація платником податку на додану вартість є призупиненою.

7. Закон України від 15.03.2022 №2120-IX [19]. Звільнено від оплати ПДВ та акцизного збору операції з імпорту товарів оборонного призначення.

Таким чином, створено відповідні законодавчі та нормативно-правові основи для здійснення операцій з імпорту товарів на територію України на час воєнного стану.

Документальне оформлення обліку імпорتنих операцій

Під час перетину кордону України підприємці мають оформити та подати митну декларацію (постанова КМУ від 09.03.2022 №236 та від 01.03.2022 №174). Декларація подається митним органам в електронній чи паперовій формі за встановленою формою.

Підприємцям важливо звернути увагу на правила оформлення міжнародних договорів (договорів-контрактів ЗЕД). Під час оформлення господарських операцій чи договорів-контрактів треба окремо зазначати суму ПДВ, інакше під час перевірки фіскальними органами можуть визначити розмір ПДВ, виходячи з фіксованої суми у документах [8].

Оформлення товарів, робіт і послуг у ЗЕД може відбуватися на базі інвойсу, акту виконаних робіт чи рахунку-фактури. Даний документ виступає основою формування й відображення господарських операцій в системі бухгалтерського обліку підприємства. Документ може носити електронний чи паперовий формат з зазначенням усіх необхідних реквізитів [20].

Причому імпортні операції надають можливість повернення ПДВ такому підприємству, що негативно відбивається на формуванні дохідної частини бюджету, водночас експортні операції оподатковуються й обліковуються за нульовою ставкою [7].

Інформаційно-аналітичне забезпечення в обліку імпорتنих операцій.

На сьогодні в Україні створені та використовують такі конфігурації програм для обліку господарських операцій та окремі модулі для обліку імпорту (табл. 1).

Таблиця 1. Програмне забезпечення обліку імпортних операцій в Україні

Назва програми	Розробник	Ціна, грн	Розміри підприємства	Демо-версія	Чат-Бот	Інтеграція з
АБ ОФІС 4.1 Модуль «Імпорт» ¹	Компанія «АБ СИСТЕМА»	3600	для малого та середнього бізнесу	+	+	Нова пошта
BookKeeper SaaS програмний платформи A2v10 Модуль «ЗЕД» ²	BookKeeper	354 грн на місяць	для підприємств незалежно від їхніх розмірів, а також некомерційних підприємств	+	+	ПЗ «Соната», Клієнт-банком Приват24 для бізнесу, Моно банком
ERP FOSS ³	ТОВ «ФОСС-ОН-ЛАЙН»	280 грн на місяць	для малого бізнесу, приватним підприємцям (ФОП)	+	+	Новою Поштою, ПриватБанком, програмним РРО, Prom.ua, Shop Express
Дебет Плюс ⁴	Компанія «Дебет Плюс»	розраховуються індивідуально, залежно від конфігурації	для підприємств незалежно від їхніх розмірів	-	-	-
iFin Zvit ⁵	ТОВ «АЙФІН»	залежить від статусу юридичної особи чи ФОП (з ПДВ чи без) 259-633 грн на місяць	для підприємств незалежно від їхніх розмірів	-	+	-
М.Е.ДОС ⁶	Linkos Group	до 12000 грн на рік, залежно від конфігурації програми	для підприємств незалежно від їхніх розмірів	-	+	1С
Dilovod ⁷	Dilovod.ua	450-1050 грн на місяць, залежно від конфігурації програми	для підприємств незалежно від їхніх розмірів	+	+	prom.ua
MASTER: Бухгалтерія ⁸	MASTER	900-13200 грн, залежно чи локальна програма чи її оренда	для малого та середнього бізнесу і комунальних підприємств	+	+	торговельним онлайн-майданчиком SmartTender і сервісом електронного документообігу Signy

Примітка: ¹ Компанія «АБ СИСТЕМА». <https://ab.biz.ua/products/profile-modules/import/>

² Компанія «BookKeeper». <https://bookkeeper.kiev.ua>

³ ТОВ «ФОСС-ОН-ЛАЙН». <https://erp.foss.ua/commerce/>

⁴ Компанія «Дебет Плюс». <https://debet.com.ua/decisions>

⁵ ТОВ «АЙФІН». <https://www.ifin.ua>

⁶ Linkos Group. М.Е.Доc. 2023 <https://medoc.ua>

⁷ Dilovod.ua. <https://dilovod.ua>

⁸ MASTER. <https://masterbuh.com>

Запропонований перелік програм для ведення імпортних операцій можна умовно поділити на дві групи:

- 1) програми, що мають виокремлений модуль для ведення звітності з обліку імпортних операцій;
- 2) програми, що містять інтегрований модуль, без виділення окремого блоку імпортних операцій.

Програмне забезпечення необхідне для заміни програми 1С через неможливість її оновлення, апробоване українськими підприємцями продовж тривалого часу та повністю задовольняє чинне законодавство та МСФЗ.

Особливу увагу звертає на себе той факт, що програмне забезпечення може мати локальний характер, тобто встановлене на комп'ютерах фірми-замовника чи орендоване у розробника програми. Більшість з наведених програм мають:

- віртуальні VPS сервери (М.Е.ДОС, MASTER: Бухгалтерія; Дебет Плюс тощо) [21];
- платформа A2v10 на базі Microsoft Azure (BookKeeper). Аналогічні переваги як і у віртуальних VPS серверах [22] тощо.

Такий віртуальний VPS сервер (на правах оренди) чи платформа A2v10 дасть бізнесу можливість економити кошти, більш надійний захист інформації, а також цілодобовий онлайн-доступ, відсутність зайвого обладнання, резервне збереження даних на фізичних датацентрах тощо.

З метою збільшення власної клієнтської бази деякі компанії (наприклад, BookKeeper) запроваджують безкоштовний доступ до своїх продуктів на час війни в Україні або на добровільній основі [22].

Рис. 1. Процес ознайомлення з програмними продуктами компаній

Приклади успішної співпраці в межах укладених договорів з Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, Національним університетом біоресурсів і природокористування України та ін. закладами вищої освіти, що особливо важливо в умовах воєнного стану [23].

Процес ознайомлення з програмними продуктами (ПП) компаній, що надають послуги з автоматизації бухгалтерських операцій, можна умовно поділити на кілька категорій: через запрошення фахівців компанії та самостійне ознайомлення (рис. 1). Перший підхід використовують великі та середні компанії, другий – малі компанії, ФОП та індивідуальні користувачі.

Перший підхід також орієнтований на компанії, яким не підходить стандартний набір функціоналу програмного забезпечення. У такому разі компанії пропонують проектні рішення, що охоплюють усе коло завдань з автоматизації облікових процесів на підприємстві (рис. 2) (на прикладі Компанії «АБ СИСТЕМА» [24]). Реалізація такого підходу коштує для компанії-замовника набагато дорожче, ніж використання звичайного програмного продукту. Для компанії-виконавця такий набір послуг є більш привабливим з позицій доходу та постійного обслуговування власної розробки, особливо в умовах мінливого законодавства та воєнного стану.

Відображення господарських операцій з обліку імпорту товарів і послуг.

Таблиця 2. Бухгалтерські рахунки для обліку імпортованих товарів і послуг

Господарська операція	Дебет рахунків	Кредит рахунків
Отримані товари, роботи та послуги від нерезидента	23, 91, 92, 93, 94, 95	632 (684, 685)
Податок на доходи нерезидента	632 (684, 685)	641

Під час ввезення на територію України товарів для потреб ЗСУ підприємства звільняються від оплати усіх податків, окрім випадків, коли підприємство зареєстроване як платник відповідних податків.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Законодавче та нормативно-правове регулювання обліку імпортованих операцій в умовах воєнного стану України важливе для зміцнення національної безпеки та економічної стійкості

Рис. 2. Етапи виконання індивідуального замовлення з автоматизації облікових процесів

Господарські операції з імпорту товарів і послуг підлягають обов'язковому обліку. Для обліку використовуються такі бухгалтерські рахунки (табл. 2) [25-28].

Запровадження воєнного стану та внесені регламентувальні зміни також торкнулися і питання безпосереднього обліку імпортованих товарів (табл. 3).

країни. Воно повинно бути збалансованим, враховуючи інтереси бізнесу, громадян і держави. Важливо, щоб таке регулювання було прозорим, ефективним і спрямованим на досягнення національних цілей в умовах воєнного стану.

Таблиця 3. Бухгалтерські операції обліку імпортованих товарів і послуг (приклад)

Господарська операція	Дт	Кт	Сума
Операції з придбання валюти			
Банком списано кошти з рахунку підприємства для придбання іноземної валюти (1750 \$)	333	311	65800
Розрахунок сумових різниць (різниці між курсом НБУ та курсом комерційного банку):			
- визнання витрат за різницею курсів НБУ та комерційного банку під час придбання валюти (курс комерційного банку 37,6 грн/\$, курс НБУ 36,3171 грн/\$, різниця = $(37,6 - 36,3171) \times 1750\$ = 2245,1$ грн/\$)	942	333	2245,1
- визнання доходу за різницею курсів НБУ та комерційного банку під час придбання валюти (курс комерційного банку 37,6 грн/\$, курс НБУ 36,3171 грн/\$, різниця = $(36,3171 - 37,6) \times 1750\$ = 2245,1$ грн/\$)	333	711	2245,1
Зарахування коштів на валютний рахунок за вирахуванням комісії банку 0,005% ($=65800 \times 0,005$) = 329. Сума до зарахування для випадку придбання зі збитком, тобто для випадку нижчого курсу НБУ, ніж курсу комерційного банку = $65800 - 2245,1 - 329 = 99325$ грн	312	333	63225,9
Банківські комісії			
Комісія банку під час придбання валюти і платежах, які утримані з поточного рахунку	92	311	329
Утримання банківських комісійних під час придбання валюти з суми грошей, перерахованих для цих цілей	92	333	329
Розрахунки з постачальником			
Попередня оплата постачальнику (аванс). Операція відображається за курсом НБУ 36,3171 грн/\$	371	312	63554,9
Оплата постачальнику після оприбуткування товару	632	312	63554,9
Курсові різниці			
Додатна курсова різниця за кредиторською заборгованістю перед продавцем. Поточний курс НБУ 36,1, валюта обліковувалася за курсом 36,3171 грн/\$ $(36,1 - 36,3171) \times 1750\$ = 379,93$	632	714	379,93
Від'ємна курсова різниця за кредиторською заборгованістю перед продавцем. Поточний курс НБУ 36,1, валюта обліковувалася за курсом 36,3171 грн/\$ $(36,3171 - 36,1) \times 1750\$ = 379,93$	945	632	379,93
Додатна курсова різниця за поточним рахунком	312	714	379,93
Додатна курсова різниця по грошах в дорозі в іноземній валюті	334	714	379,93
Від'ємна курсова різниця за поточним рахунком	945	312	379,93
Від'ємна курсова різниця по грошах в дорозі в іноземній валюті	945	334	379,93
Оприбуткування імпортованого товару			
Оприбуткування товару (курс НБУ 36,3171 грн/\$)	281	632	10000\$ (363171 грн)
Оприбуткування товару до його митного оформлення з використанням субрахунку 287 «Товари в дорозі» (курс НБУ 36,3171 грн/\$)	287	632	10000\$ (363171 грн)
Прибуття на склад імпортера раніше за оприбуткований «товару в дорозі»	281	287	10000\$ (363171 грн)
Митні платежі і ПДВ			
Сплата брокеру мита та митних платежів, ПДВ при імпорті товарів (з цієї суми ПДВ умовно 2000 грн, а митні платежі та мито – 1000 грн)	377	311	4000
Включення сплаченого ПДВ до складу податкового кредиту	641.1	377	2000
Включення сплачених брокером митних платежів до первісної вартості товару	281	377	1000

Джерело: складено на підставі [28].

Важливу увагу потрібно приділяти питанням комплексної автоматизації облікових задач на підприємствах різних видів економічної діяльності. Придбання повного пакету або замовлення послуги з індивідуального розроблення конфігурації програми для підприємств матиме різні грошові видатки. Розміри підприємства відіграватимуть вирішальну роль під час вибору програмного забезпечення: для великих і середніх компаній – можливе замовлення індивідуального проекту автоматизації, для малих і ФОП – стандартний пакет програмно-го забезпечення.

Усі програми мають відповідні модулі оновлення, розміщення на сайтах компаній-розробників програмних продуктів й оформлення в електронному вигляді всіх документів та облікових записів, відповідною програмою.

Література

1. Гавриловський О.С., Сташенко Ю.В. Особливості аудиту операцій з імпорту. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Випуск 4 (15). С. 409-416. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/15_2018/67.pdf.

2. Альошкіна Н. Імпорт послуг: особливі «фішки» обліку. *Податки та бухгалтерський облік*. 2017. № 51. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/june/issue-51/article-28509.html>.
3. Нагорний О. Імпорт робіт і послуг: облік та ПДВ-особливості. *Uteka.ua*. 2017. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-ved-i-valyutnye-operacii-7-import-rabot-i-uslug-uchet-i-nds-osobennosti>.
4. Коблянська О.І., Ковальчук О.М. Особливості відображення імпорتنих операцій у світлі Податкового кодексу України. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 3. С. 62-67.
5. Целуйко О., Чухно І. Експортно-імпорتنі операції та розрахунки в ЗЕД під час дії воєнного стану. *Арт Софт*. 2022. URL: <https://artsoft.mk.ua/news/69649.html>.
6. Онищенко В. Імпорт товарів бухгалтерський облік 2022. *Головбух*. 2022. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovary-provodki>.
7. Болдовська К., Ткаль Я., Гузь М. Особливості нарахування та обліку податку на додану вартість за експортними та імпортними операціями суб'єктів господарювання. *Економіка та суспільство*. 2022. №46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-5>.
8. Третяков М. ЗЕД-послуги та ПДВ: про що потрібно знати підприємцям. *AZONES*. 2022. URL: <https://azones.law/analytics/zed-poslugy-ta-pdv-pro-shho-potribno-znaty-pidpryyemtsyam/>.
9. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України затверджено Законом № 2102-IX від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
10. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова N 18 від 24 лютого 2022 року. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/PB22027?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01.
11. Про внесення зміни до постанови України N 18 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/pb22134?an=1>.
12. Особливості імпортно-експортних операцій в період воєнного стану. 2022. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211993_osoblivost-mportno-eksportnikh-operatsiy-v-period-voynogo-stanu.
13. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану: Постанова № 314 від 18.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-p#Text>.
14. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік: Постанова № 1424 від 29.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-p#Text>.
15. Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану: Постанова № 236 від 09.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-p#Text>.
16. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України № 2173-IX від 01.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.
17. Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану: Постанова, Форма типового документа № 174 від 01.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-p#Text>.
18. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України № 2142-IX від 24.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>.
19. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України № 2120-IX від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
20. Лист "Щодо особливостей застосування первинних документів" № 31-11410-06-5/4339 від 16.02.2017 р. URL: <https://document.vobu.ua/doc/12447>.
21. Віртуальні VPS сервери для бухгалтерського обліку. 2023. URL: <https://galka.if.ua/virtualni-vps-servery-dlia-bukhhalterskoho-obliku/>.
22. Компанія «BookKeeper». URL: <https://bookkeeper.kiev.ua>.
23. Компанія «Дебет Плюс». URL: <https://debet.com.ua/decisions>.
24. Компанія «АБ СИСТЕМА». URL: <https://ab.biz.ua/products/profile-modules/import/>.
25. Ніценко В., Чернега І. Роль іноземного капіталу у розвиток банківського сектору України. *Теоретико-методологічні і науково-практичні засади інвестиційного, фінансового та облікового забезпечення розвитку економіки*: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 15-16 листопада 2011 р., ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський. Тернопіль. 2011. С. 320-324.
26. Крюкова І.О., Ніценко В.С. Обліково-аналітична підтримка ефективного управління земельними ресурсами аграрних бізнес-структур. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2016. Том 15. Випуск 3 (34). С. 7-23.
27. Скидан О.В., Ніценко В.С. Аграрна політика регулювання зайнятості на селі. *Вісник Житомирського національного агроєкологічного університету*. 2011. № 1. Том 2. С. 3-10.
28. Онищенко В. Імпорт товарів бухгалтерський облік 2022. *Головбух*. 2022. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovary-provodki>.

References

1. Havrylovs'kyj, O.S., Stashenko Yu.V. (2018). «Peculiarities of the audit of import operations». *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. Issue 4 (15). pp. 409-416. Available at: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/15_2018/67.pdf.
2. Al'oshkina, N. (2017). «Import of services: special accounting "chips"». *Podatky ta bukhalters'kyj oblik*. № 51. Available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/june/issue-51/article-28509.html>.
3. Nahornyj, O. (2017). Import robit i posluh: oblik ta PDV-osoblyvosti. *Uteka.ua*. [Import of works and services: accounting and VAT features. *Uteka.ua*]. Available at: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-ved-i-valyutnye-operacii-7-import-rabot-i-uslug-uchet-i-nds-osobennosti>.

4. Koblians'ka, O.I., Koval'chuk, O.M. (2011). «Peculiarities of the display of import transactions in the light of the Tax Code of Ukraine». *Oblik i finansy APK*. № 3. pp. 62-67.
5. Tselujko, O., Chukhno, I. (2022). Eksportno-importni operatsii ta rozrakhunky v ZED pid chas dii voiennoho stanu. Art Soft. [Export-import operations and settlements in the foreign exchange during the martial law. Art Soft]. Available at: <https://artsoft.mk.ua/news/69649.html>.
6. Onyschenko, V. (2022). Import tovariv bukhholders'kyj oblik 2022. *Holovbukh*. [Import of goods accounting 2022. General ledger]. Available at: <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovarv-provodki>.
7. Boldovs'ka, K., Tkal', Ya., Huz', M. (2022). «Peculiarities of calculating and accounting for value added tax on export and import operations of economic entities». *Ekonomika ta suspil'stvo*. №46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-5>.
8. Tret'iakov, M. (2022). ZED-posluhy ta PDV: pro scho potribno znaty pidpryiemtsiam. AZONES. [Tret'yakov M. ZED services and VAT: what entrepreneurs need to know. AZONES.]. Available at: <https://azones.law/analytics/zed-poslugy-ta-pdv-pro-shho-potribno-znaty-pidpryyemtsyam/>.
9. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy zatverdzheno Zakonom. (2022). [On the introduction of martial law in Ukraine: The decree of the President of Ukraine was approved by Law]. № 2102-IX dated February 24, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
10. Pro robotu bankivsk'oi systemy v period zaprovadzhennia voiennoho stanu: Postanova. (2022). [On the operation of the banking system during the introduction of martial law]. N 18 dated February 24, 2022. Available at: https://ips.ligazakon.net/document/view/PB22027?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01.
11. Pro vnesennia zminy do postanovy Ukrainy. (2022). [On making changes to Resolution of Ukraine]. N 18 dated February 24, 2022. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/view/pb22134?an=1>.
12. Osoblyvosti importno-eksportnykh operatsij v period voiennoho stanu. (2022). [Peculiarities of import-export operations during martial law]. Available at: https://biz.ligazakon.net/analytics/211993_osoblivost-mportno-eksportnykh-operatsiy-v-period-vonnogo-stanu.
13. Deiaki pytannia zabezpechennia provadzhennia hospodars'koi diial'nosti v umovakh voiennoho stanu: Postanova. (2022). [Some issues of ensuring the conduct of economic activity in the conditions of martial law: Resolution]. № 314 dated March 18, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-p#Text>.
14. Pro zatverdzhennia perelikiv tovariv, eksport ta import iakykh pidliahaie litsenzuvanniu, ta kvot na 2022 rik: Postanova. (2021). [On the approval of lists of goods whose export and import are subject to licensing, and quotas for 2022: Resolution]. № 1424 dated December 29, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-p#Text>.
15. Deiaki pytannia mytnoho oformlennia okremykh tovariv, scho vvoziat'sia na mytnu terytoriiu Ukrainy u period dii voiennoho stanu: Postanova. (2022). [Some issues of customs clearance of certain goods imported into the customs territory of Ukraine during the period of martial law: Resolution]. № 236 dated March 9, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-p#Text>.
16. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo administruvannia okremykh podatkov u period voiennoho, nadzvychajnoho stanu: Zakon Ukrainy. (2022). [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the administration of certain taxes during the period of war and state of emergency: Law of Ukraine]. № 2173-IX dated April 1, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.
17. Deiaki pytannia propusku humanitarnoi dopomohy cherez mytnyj kordon Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: Postanova, Forma typovoho dokumenta. (2022). [Some issues of the passage of humanitarian aid through the customs border of Ukraine under martial law: Resolution, Form of standard document]. № 174 dated March 1, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-p#Text>.
18. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo vdoskonalennia zakonodavstva na period dii voiennoho stanu: Zakon Ukrainy. (2022). [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the improvement of legislation for the period of martial law: Law of Ukraine]. № 2142-IX dated March 24, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>.
19. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo dii norm na period dii voiennoho stanu: Zakon Ukrainy. (2022). [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the application of norms during the period of martial law: Law of Ukraine]. № 2120-IX dated March 15, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
20. Lyst "Schodo osoblyvostej zastosuvannia pervynykh dokumentiv". (2017). [Letter "Regarding the peculiarities of the application of primary documents"]. № 31-11410-06-5/4339 dated February 16, 2017. Available at: <https://document.vobu.ua/doc/12447>.
21. Virtual'ni VPS servery dlia bukhholders'koho obliku. (2023). [Virtual VPS servers for accounting]. Available at: <https://galka.if.ua/virtualni-vps-servery-dlia-bukhhalterskoho-obliku/>.
22. Kompaniia «BookKeeper». ["BookKeeper" company]. Available at: <https://bookkeeper.kiev.ua>.
23. Kompaniia «Debet Plus». ["Debit Plus" company.]. Available at: <https://debet.com.ua/decisions>.
24. Kompaniia «AB SYSTEMA». ["AB SYSTEM" company]. Available at: <https://ab.biz.ua/products/profile-modules/import/>.
25. Nitsenko, V., Cherneha, I. (2011). «The role of foreign capital in the development of the banking sector of Ukraine». *Teoretyko-metodolohichni i naukovo-praktychni zasady investytsijnoho, finansovoho ta oblikovoho zabezpechennia rozvytku ekonomiky*. [Rol' inozemnoho kapitalu u rozvytok bankivsk'oho sektoru Ukrainy]. Proceeding of the Materials of the international science and practice Internet Conf. November 15-16, 2011, PDATU, Kamianets-Podilskiyi. Ternopil 2011. pp. 320-324.
26. Kriukova, I.O., Nitsenko, V.S. (2016). «Accounting and analytical support for effective management of land resources of agrarian business structures». *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*. vol.15. Issue 3 (34). pp. 7-23.
27. Skydan, O.V., Nitsenko, V.S. (2011). «Agrarian policy of employment regulation in the countryside». *Visnyk Zhytomyr's'koho natsional'noho ahroekolohichnoho universytetu*. № 1. vol.2. pp. 3-10.
28. Onyschenko, V. (2022). «Import of goods accounting 2022». *Holovbukh*. Available at: <https://www.golovbukh.ua/article/7415-mport-tovarv-provodki>.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2023 р.